

Литературный ОГИБДД

本質地圖和地質地圖。我們在這四類地圖上，看到「地形和SP地圖」。

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐ

ՀԱՅՈՒԹՈՒՆԻԱ ՈՒՐԲԱԹ 29 ՀԱԿՏԵՄԲԵՐԻ 1848

848 ベトナム 323

አዲስ አበባ የዕለታዊ ሪፐብሊክ

Կաստանիկնուպօլիս , 26 Հոկտեմբերի

• Բաղաքական երեւելի դիպուած մը զգաստահեցաւ մեր վերջի թիւէն ետքը : Հանդարասութիւր միշտ կը շարունակուի Տաճկաստանի ամէն կողմբ : Վարաբինյէն ամսոյս 14ին եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ խաղաղութիւնը և քարեկարգութիւնը օր ըստ օրէ ևս առաւել կը հաստատուի : և յիշեւու իշխանութեան (աղէլլիք) պարկեցաւ և խաղաղուսէր բնակիչները մէծ երախտագիտութիւնը ցուցընեն Բարձրագոյն Դրան մորդասիրական ընթացքին վրայ : որ ամէն կերպ ազդու միջացները առանց ժամանակ անցնելու ՚ի գործ դնելով իսկոյն զագեց խոռվայոյզ անձանց կատաղութիւնը որ իրենց անձնական օգտիցը համար և ուրիշ զանազան գիտաւորութիւններով տակնու վրայ ընել կուզէին ամէն բան :

Ուռասաց զօրբք՝ կ խոտերս զօրասպետին հրաման
նատարած թեամքը Պուբրէ շ մառաւ, և ամսոց հին
մեծ կրթութիւն մը եղաւ . որուն ներկայ գըտ
նուեցան վսի մասից յ յուռաստ է ֆինութին և յօմեր
փաշան : Պուբրէ շ հաստրակաց շնուռածքներէն
մէկ մասը ռուռասաց զօրբք բնակելու համար տահ
մանուեցան :

Վալաբիայի խոռվանց պատիս շուտով՝ ՚ի
կարգի մանելը մէծ պատիս կընէ անչուտ ՚արձ
բազոյն ՚Իրան գործակալ Ձուտատ է ֆէնսիին, որ
իւր բնակոն խոչէմութեամբը և խաղաղասէր
ընթացքով կարող եղաւ օգաստափառ Յուլթա
նին մարգարիտական գիտաւորութիւնները լիսլին
՚ի գործ դնել:

Վայսերական հրովարտակաւ հետեւեալ փոփոշ խութիւնները եղան :

Ասքիայի կուսակալ Շէմալ Հատուն փաշան
Դանովայի կառավարիչ կարգեցաւ : Իսկ Ասքիայի
կուսակալութիւնը Շաքիր պէյին յանձնուեցաւ,
որ Ծէքիբսասղին կառավարիչ էր :

Ֆիլիպէ ի կառավարի Հէրիփ փաշան՝ Պէնկաղի
կուտակալ կարգեցաւ որ ՚ի Դարապուլուզ:

Պաղտամիոյ կուսակալ Հասանի վաշային Վիզայի
կառավարութիւնը յանձնուեցաւ :

անուն գաղլիսրէն լրագրէն ամսայս 17-29 թուակ

РУБЛЯРІ

Եւշտիոնյա Շահապետական Արքան Հայութաց Արքան

Բան մը չկոյ , որտևն վրայօք այնշատի շատ՝ անհո ,
գութիւն եղած բլայ , որչափ աղջկանց դաստիա
բակութիւնը : Հատ անգամ տուխորժիւնը և
մարց անխորհուրդ . երեւակայութիւններն են , որ
այս մասիս մէջ տակն բան կարուշեն : Բազումք կը
կարծեն թէ աղջկանց քիչ կրթութիւն պէտք է
արուիլ , և տղայոց դաստիարակութիւնը գլուխ

ւոր գործերէն մէ կը կը համորեն ՚ի մասին հասարակաց օգտին : Ծէպէտ այս դաստիարակութեանը մէ ջեսքի չսխալմունք չեն ըներ քան թէ աղջկանց դաստիարակութեանը մէ ջ. այսու ամենայնիւ գոնէ հանողեալ են թէ բաւական հանձար և լուսաւոր միաք պէտք է աղջ կըթութիւ յաջուղութեամբ յառաջ տանելու համար :

Հատ իմաստուն մարդիկ աշխատեցան այս նիւթոյ վրայ կարգադրութիներ և կանոններ հաշտատելու քանի քանի վարժապեսներ և վարժարաններ կը տեսներ որչափ ծախքեր կը լլան գիրքերու տպագրութեան գիտութիներ քաղելու և գուտագիտութեան կանոններու և վարժապետ

Հետեւալ յօդուածը հանելով արժան կրչտմաս բխմէ հազրողելու մեր ընթերցողացը . Վանդի ու տար լրագրէ մը մեր ազգակցին մէկնուն վրայ եւ զած արժանաւոր գովիտար տնտարակոյս մեծ ու բախութեան պատճառ պիտի ըլլայ ազգասիրաց :

“Հայազգի Նշանոնքնեան պարոն Դրիգորը , որ Վազգիոյ Արիյնոն բազուքին երկրագործութեան գորոցին աշխերտ է , բարձրագոյն հրամանաւ կառավորիչ կարգեցաւ Այս Ատեֆանո գեղին երկրագործութեան կայսերական գորոցին՝ փոխանակ ամերիկացի միստր Տէլլիսին : Պարոն Նշանոնքնեանին Վազգիոյ մէջ ըրած պատուական ուռամունքը յիշեալ դիտութեան մէջ , անոր ունեցած կառարեւալ ծանօթութիւնը (Տաճկաստանի) երկրին վրայօք , իւր երե ելի սշաստութիւններով տացած վորձառութիւնը , ասոնք ամենը բաւական ապացոյց են , թէ արժանաւոր պիտի ըլլայ հաւատարմութեանն , որով կառավորութիւնը հաճեցաւ մարդարաբար պատուել զինքը , և յիշեալ հայազգի պարոնին վերատեսչութեամբը Տաճկաստանի երկրագործութիւնը օգուտ պիտի քաղէ այս արհեստին նոր գիւտերէն թէ ըստ տեսականին և թէ ըստ գործնականին : Այս երկրին մշտկական ձարտարութեանը հարթ էր՝ ընդարձակ զարդացում մը ստանալու համար , հին ոովորաւթեանց ունակութիւնները մէկ կազմ ձգեւ . և ըստ այսմ մասին երկրայութիւն չկայ , թէ Նշանոնքնեան պարոն Դրիգորը Վազգիոյ մէջ ստոցած տեղեկութիւնները ՚ի գործ գնելավ , կայսերական կառավարութեն ակնկալութիւնները պիտի ստուգէ . որ գիտէ թէ երկրագործութիւնը ամենէն աղէկ միջցներէն մէկն է Տաճկաստանի բարոյականութիւնը և բարօրութիւնը աճեցնելու համար”:

Յիշեալ գաղղիարէն լլագրոյն տուած այս տեղէ կութեանցը վրայ յօժարամսութեամբ կը յաւ և քննեմք՝ ազգային երախտագիտութեան պարտք մը կատարելու համար, թէ Վլամթոնն ան յարգ ոչ Պ. Գրիգորը՝ Ճէ Փայլից ան մեծ ծապատի Ուկրաի չամբացին շնորհիւ և ծախսի քը հինգ տարիի չափ աշխատեցաւ Գարդիոյ մէջ այս աղջիւ և ամենաաշ հարկաւոր գիտութիւնը սորմիւլու համար. որնոր կատարելապէս ձեռք բերաւ, ինչպէս որ կը տեսնուի իւր ձեռքը ունեցած վկայուկանէն (տիփլում) Ուրչափ մէծ մխիթարութիւն և ուրախութիւն է արդեօք վեհանձն բարեբարի մը համար՝ երբ որ

Ներ ընտրելու համար : Իսյց և ախաղէս շատ ան-
գամ այս մեծամեծ պատրաստութիւնները ըստ
մեծի մասին երեց զիթ մը միայն են . բանթէ հաս-
տառ բան մը . սակայն որպէս և իցէ այս ամէն
պատրաստութիւնները յայտնի կը ցուցինեն թէ
տղոց դաստիարակութեանը վկայօք մ.ծ համա-
րում մը ունին :

Արսեն թէ ազդէանց համար հարկ չէ որ զիստուն
ըլքան . քանզի հետօքքը թիւնը ծիծաղելի և ի-
մաստակ կընէ զիթենք . բաւական է որ զիստուն
իրենց տունը կառավարել օր մը , և հնագանդ-
ըլլաւ իրենց երկանը տաանց իրաւունքի մանելու
անոր հետ : Չեն մունար նաև յուածք բերելու
վանագան օրինակներ կանանց վրայօք զօրոնք ծի-
ծաղելի ըլքած է իրենց զիստ թիւնը . չւ այսպիսի
անհիմն փաստերով կըկարծեն թէ իրաւունք ու-
նին կուրօքէն յանձնել ազդիկները իրենց տգետ

և անխռչեմ մարց կառավարութեանը :

Յիրաւի պէտք է զգուշանալ որ ծիծաղելի գիւտուն ընկենք աղջիկները . քանից ընդհանրապէս կանանց միտքը էրիկ մարդոցմէն տկար. և հետաքրքիր է : Աւստի վայելու չչ զիրենք այնպէս գիւտութեանց մէջ կրթել, որոնց վրայօք կրնան յա-

կըստեմէ թէ իւր երախտիքը բազմապատճկ արշագիւնառքի լով այսօտքի մեծ պատիւ և օգուտ կընէ ազդին ընդ հանրութեանը :

– 2 րիկութիւնները դժբազգութեամբ կրշացունակուին միշտ կոստանդնուպօլիսոց մէջ, Եմոյս 16ին կէսպիշերուան մօտ հրդեհ մը պատահեցաւ Տաղե-ք ժաշակ խաչելով ըստուած թաղը . և թէպէտ շուտով առեն կերպ օգնութիւնը ըրբին կրակը մաշրելու համար, ՚ի մերայ այրը ամենայնի 4-5 տուն հրոյ ճարակ եղանի քանի մը ժամու մէջ։ Եմոյս 20ին ըստէքշարթի օրը ուրիշ հրդեհ մը ևս Կապը ժաշակ թաղը չուանի գործատան մը մէջ պատահեցաւ, որ նաւազանին վառ օդարանին մօտ կիյայ, բայց բարեբազգ աբար հավ ըլլալով և անմիջապէս օգնութեան համենելով, կրակը յիշեալ գործարանէն ՚ի զատ ուրիշ ժնուածք մը չկրցաւ այլ բել։ Ակայն հետեւ եալ օրուան հրդեհը, որ պատահեցաւ կոստանդնուպօլիս մէջ Եյլոն Սարայը ըստուած թաղը, խիստ մեծագոյն փասներ պատճառեց, քանզի երկու ժամու մէջ՝ կէսորէն ըստ կսելով, 150 տունի չափ մոխիթ բարձուց, Արակին ճայնը լսուելունպէս՝ բարձրապատիւ Մեծ Հայրարդութ և տէրութեան ուրիշ նախարարները անմիջապէս հրդեհին եղած տեղը հասան, որպէսպիսի բենց ներկայութեամբը աւելի ազդու ընեն կրակը չի չուցանով գործաւ օրաց աշխատութիւնները, Վերջուպէս ամսոյս 24ին կիրակի օրը ուրիշ հրկիւզութեան սկզբնաւորութիւնն մըն աւ Ծամթափայի կողմը Մաճառը ըստուած թաղը եղաւ ձէթի գործաւ տան մը մէջ. բայց շուտով վրայ հասան և կրակը մարեցին, որ ժամանակ չունեցաւ մեծ փաստ մը

—Վայրաբազմաքիս մէջ պատահածած զանազան
հրկիզութեանց պատճառաւ՝ շնութեանց գործառնութեանից ըստ զանազան պատճառաւ աւուրչէք կըսպահանջէին .
լասնորոյ Բարձրագոյն Դուռը մարդասիրաբարձր
հոգ տարաւ այս անարժան բանը ՚ի կարգի գնել՝
լանս զան գործաւ օրսց և արհեստաւորաց օրականն
խարձուց գիները սրոշչլով : Ուսի որիմաշնը (տիւ
լարձին) 12-13 դուրսուշ պիտի առնու, ատաղձա
փորձը (սիւրկէր) 11-12 դուրսուշ, հիւ մն (տօղման
լամձին) 12-14 դուրսուշ, բարսկիովը (թաշնը) 11-
13 դուրսուշ, այս արհեստաւորաց բանուորները
5-8 դուրսուշ, բեռնակիրը 7 դուրսուշ օրական,
ճեփիչը (օրիաձին) 13 դուրսուշ :

ամառ իլ: Կանայք ոչտէրութիւն մը պիտի կտուշ
վտրեն , ոչպատերազմի պիտի երթան և ոչսրբ
բարզան պաշտօններու մէջ մտնելու են . վասնորոյ
կրնան զանց առնել բանի մը ընդարձակ գիտու-
թիւնները , որ կըլիբարքերին քաղաքագիտութե՛ ,
զինուորական արհեստին , իրաւաբանութեան ,
փիլիսոփայութեան և աստուածաբանութեան :
Այս մեքենական արհեստներուն մեծ մասը
չարմարիլ իրենց . բանզի կանայք չափաւոր կըր-
թութեանց համար եղած են : Վանց մարմինը ,
ինչպէս և անոնց խելքը , այնչուի ուժեղ և զօրա-
ւոր չէ որչափ էրիկ մարդկանցը . բայց ասոր փո-
խարէն բնութիւնը տուած է անոնց ՚ի բաժին՝
Ճարտարութիւն ՚ի ձեռագործութեան , մաքրութիւն ,
անսուսութիւն , որպէսի կարենան հանդարտու-

թեսմբ պարապիլ իրենց տանը մէջ։
. Ըսց կանանց բնական տկարութենէն ինչը-
հետեւի արդեօք . ոչ ապաքէն իրենց տկարութելը-
հսմեմատ կարեսը է զիրենք զօրացնել։ Վիթէ
պարտաւորութիւններ չունին կատարելու . և
այսպիսի պարտաւորութիւններ , որ բոլը մարդ-
կային կենաց հիմունքն են . Վիթէ կանայք չեն
որ կըկարծանեն և հաստատուն կըպահեն տուն-

Համար : Գերապարիւ որբազնն Ենթիմս նոր
Պատրիարքը , որ անուանակից է իշխանութենէն
ինօպ Պատրիարքին քանի մը տարի առաջ ևս այս
բարձր պաշտօնը վարեց խիստ խոհեմութեամբ
և որժանաւ որութեամբ , և ժամանակէ մը ՚ի վեր

—Ո՞սիւ Խոտւարտ Պլաքը , որ մայրաքաղաքին
Քո-ըէ ու Քուստանինիւ անուն գաղլիսարէն լրա-
գրոն հրատարակին է . | սնուսնի օսմանեան դեռ-
պանատան թարգման անուանեցու :

—ԱԵԼանիկի նախարդ՝ կառավարի և Հրֆոսի փառանակաց ամսայս 23ին շաբաթ օրը հասաւ ՚ի Կոստանդնուպոլիս՝ Սաունդի Պալեյու շոգենաւոլ:

—Պարբեկչէն հոկտեմբերի 14 ամսաթուով կը գրեն : «Վալաքիայի ամէն տեսակ արմառեց պաշտր խիստ քիչ ըլլարուն պատճառաւոր , կառավարութիւնը արդիից որ նոյն մբերի 15ն մկնեալ ամենն ին արժուիք դուրս չելէ : Որուսաց զօրաց մնեղ եսնը և ուրիշ ծախուցը համար , որ վեց ամիս սիրտի մնան Վալաքիայի մէջ , հասարակօրէն կը կտրծուի թէ ութը միլիոն օսմաննեան զուրուշ պիտի երթայ : Վյու ծախքը՝ յայտնի է որ Վալաքիայի իշխանութեը վրայ է . և որովհետեւ այժմ զրամ չկայ յիշեալ իշխանութեան (պէյլիք) սրնաւուկը . ուստի իւտերս զօրապետը իմացուց Վալաքիայի կառավարութեանը , որ 300 հազար ար-

Օսմաննեան կառավալարութիւնը միտք ունի օրսի երթալու համար հարկ մը տահմանել . և այս բանին համար յատուկ հրաման եկաւ քաղաքիս կառավալարչին որպէս ազի որսի երթալու հրամանագրոյն արժեքը 45 դուրսու ըլլայ : Այլև որսորդը օրինակ ու եռակիս զութիւնը մը անոնի ուսու , և եթե

աղերսագիր մը գրելով՝ արձրագ ոյն Դրանել իրենց
Պատրիարքին հրաժարումը խնդրել։ Առաջի կա
ռավարութիւնը միտով ընդունեց ազգային այս
խնդիրը, և ամսոյս 17ին կիրակի օրը իւր կողմանէ
յատուկ գործակալմը յուղարկեց, որ Պատրիար
քական արքունի նշանը Խթմիւն պատրիարքէն
ետ առնելով, իմացոց անոր իւր պաշտօնէն զգը
կուլը : Երկու օրէն ետքը արքունի հրաժարաւ

Ապակաս փաշանն, որուն կրօնական գդացողութիւնները յայտնի է ամենառն, Վերքէ ուխտի գնոց : Խակ Մայիս փաշան միշտ Գահիրէ Խոզրա հիմ փաշային քաղաք կըդանուի : Ըստ եափ ընդհանուր հիմ պատոս մօսիւ Տանաօթմասին ևս Խոզրա հիմ փաշային խնդրանօքը Գահիրէ գնաց :

Վեղոսին շափաղանց աճում մը քիչ մը վիաս պատուածուեց Վերքի Եփիստոսին մէջ. բայց շատով օգնութիւններ համնելով արտիեցին մեծադոյն վիասները :

մը կամ ընտանիք մը, որ ամէն մանրամասն բանեւ ըը կարդի կանոնի կըդնեն, և հետեւաբար իրենք են, որ կըվճռ են ին չոր բոլոր մարդկային սեռին ընտանի կենակցութեանը կըվերաբերի : Այս կերպիւ կանայք գրեթէ ամէն աշխարհքին բարի ու չար բարուց մէջ դիմաւոր մասն ունեն : Օքինակի համար՝ խոհեմ, աշխատասէր և բարեպաշտ կին մը բոլոր մէկ մէծ տան հոգին է : որուն մէջ կարդ կանոն կըդնէ թէ աշխարհային բարեաց և թէ փրկութեան համար : Դիմի մարդիկ անդամ, որոնք ամէն կերպ իշխանութիւն ունին հաստրակութե առջեւ, չեն կրնար իրենց որոշմունքներովիս իրական բարիք մը հաստատել :

Համար : Գեղագատիւ սրբազնն Ենթիմոս նոր
Պատրիարքը , որ անուանակից է իշխանութենէն
իշխով Պատրիարքին քանի մը տարի առաջ ևս այս
բարձր պաշտօնը վարեց խիստ խոհեմութեամբ
և արժանաւ սրբութեալք , և ժամանակէ մը ՚ի վեր
առանձնութեան մէջ կապրէր Խշանաց կղզինեւ
բուն մէ կուն մէջ՝ չափաւոր թոշուկու մը ոք կըն-

ՍԵՎԱՆԻԿ , 15 Հոկտեմբերի : Ժամանակ առ ժամանակ քովէ ու այի մասնաւոր հարու ածներ կը պատահինք . որսնը միշտ մահաբեր վախճան մը կունենան : Մյու շաբթօն զրու դիմուած ստուգուեցան որոնցմէ մէ կը հրեաներուն մէջ , երկուքը յունացե և մէկը տաճկաց մէջ . վասնորոյ հասարակութիր վերստին մեծ վախի մէջ է , որպէսպի զըլայ թէ բոլոր ձմեռը այսպէս շարունակուին յիշեալ ախտին հարուածները : Ի վերայ այսր ամենայնի կը յօւսամք թէ ցուրտը համենելուն պէս՝ այս ախտոն աւ բոլորովին կրփորատի . քանզի հասարակ տարիներուն հակառակ՝ պատուական եղանակներ կընէ այժմ : Քաղաքիս շըջականերէն ևս թէպէտե քոյէռան գագարած է , ոսկայն այն տեղուանիքն ալ նմանապէս Ուշեղերբեմն երբեմն մահաբեր հարուածներ կը պատահինք :

Օսմանեան կառավարութիւնը միտք ունի օրսի
երթալու համար հարկ մը սահմանել . և այս բա-
նին համար յատուկ հրաման եկաւ քաղաքիս կա-
ռավարչին որպէսզի որսի երթալու հրամանագրոյն
արժեքը 45 դուրս շ ըլլայ : Այլև որսորդը օրի-
նաւոր երաշխաւորութիւնն մը պիտի տայ . և եթէ
ևրոպացին է . իւր հիւպատուր երաշխաւոր պիտի
մնայ : Հրամանագրոյն պայմանագրամը միայն 6 ա-
միս պիտի ըլլայ :

Պարիսացին աւազոյ Յիթ կըզքեն թէ երկու գուշղ
ստանաւոր զօրք մեկնեցան յիշեալքաղաքէն՝ Պի-
դովիս երթալու համար . ուր ուեզ պիտի անցու-
նեն ձմեռը : Յայտնի է որ Շաւամէ լին զօրաց կեդ-
րոնական բնակութիւնը այս բաղաքին մէջն է :

Սպազմ վաշան , սրուն կրօնիկան դդացողու .
թիւնները յայտնի է ամէնառն , Վերքէ ուխտի
գնաց : Խակ Խայիտ վաշան միշտ Գահիրէ Խորա
հիմ վաշային քովք կըդանուի : Ըստեսի ընդհաւ
նուր հիւ պատու մօսիւ Տանասթամին ևս Խորա
հիմ վաշային քովք կըդանուի :

Հիմ վաշային խնդրանորդ Վահեի գնաց :
Ներսին չափազանց աճու մը բիշ մը վիտա պատ
ճառեց Վերի Եպիսկոպոսին մէ չ. բայց շւտով
շնուրեց հանեալ առ ինեւնի մեծաւ ու

Վայց միթէ մարդիկ կընսան յուսալ՝ իրենց համար
անգամ քաղցր զուարձութիւն մը աշխարհքիս մէջ
եթէ իրենց ամէնէն մատերիմ ընկերակցութիւնը
որ ամսւանութիւնն է, վշտալի դառնութեա-
փոխուելու ըլլոյ: Իոկ զաւակները, որնք մարդ
կային սեռը պիտի կազմեն հետև արար, ինչ պի-
տի ըլլան՝ թէ որ մայրերը կապականնեն զանոնք

անոնց գեռաբռւսիկ հասակէն սկսեալ :
Ահաւասիկ կանանց զբաղմունքը , որ հաւասարապէս կարեւոր են հասարակութեանը , ինչպէս էրիկ մարդոցը . ըստորում՝ կանանց գործը պիտօք ըլլայ իրենց տունը կարգաւորել , իրենց էրիկի երջանիկ ընել , և զաւակներնին աղջկէ կրթել . Մանցմէ ՚ի զատ առ ազինութիւնը , ինչպէս էրիկ մարդոց՝ նմանապէս կանանց ևս կըմիրաբերի . առանց խօսելու աղջկութեն և զէշութեան վրայ օր կրնան ընել հասարակութեանը , պէտք է յըլթէ կանայք մարդկային սեւայն կէմն են , Յիսուսի ՚Քրիստոսի արեամբը փակեալ և յաւիտե

Նախան կեանքը վայելւը սահմանեալ:
Վերջադիս պէտք է մոռածել, ոչ միայն այ
բարիքը որ կընան ընել կանայք երբոր աղէ
կըթուած են, այլև զանազան շարիքը որ կըպատ

THE SUPERIOR KNIGHT

ԱՆԳՐԱԿԱՆ Եւստան, Տ-17 Հականմերերի : Տէրութեան
եկամուտը խիստ յաջող վիճակի մէջ է . քանով
ըստ լատինացւոց ամսոյս 10ին վերջացած երեր-
ամսեայ եկամուխ գու մարթ՝ 772,296 լիուա սթեր-
լինա առելի է Նախընթաց եռամսեայ եկամուտ-
ներէն : Մյո յաջող լիսպուածը Վիզ զիս ապադ այ-
բարօրութեանը ապացցյ մը կը համարուի . ըստ
որում առերութեան եկամուխ օր ըստ օրէ աճումը՝
անտարակոյս ժողովրդ եան և առեւտրոյն յառա-
ջադիմութեան հետեւ անքն է :

Քուլմնատայի գվաթուոր խուռավայսոյզ միատր Օպ-
րիէնին դատաստանը լիրնցաւ երգուեալ դատա-
ւորաց (միւրի) միջոցաւ . և քրէական յանցանքով
մոհուան դատապարտուեցաւ ըստ օրինի . բայց
ընդհանրապէս կը յու տացուի թէ Ծագուէին շր-
նորհ պիտի ընէ անոր կեանքը : Վահուան վճիռը
տրուելին առաջ, դատաւորաց ժողովին մէջտե-
րութեան կղերիկոսը հարցուց միատր Օպրիէնին
թէ արգեօք իրաւունքներ ունի յառաջ բերե-
լու որպէսզի մահուան վճիռ չտրուի իրեն դէմ՝
Յայնժամ միատր Օպրիէնը , որ առքի վրայ էր ,
անտրտում դէմքով և ազգու ձայնիւ մը հետե-
եալ իրուքը ըստու . որնոր մեր ընթելցողաց ու շա-
ռուութեանը կը յանձնեմք :

“Ո՞ւլըրներ, դիտա-որութեան շահեմ իմ ընթացքա աբ-
ժարայնելու, Անե ինայի օդուա առվելքարպեհ ա-
մինեն Դուր, այժմ կը մարտացանե է ինչ. Իմ խղճանահ կա-
րարելապես հանգիստ է, և ըստ ամենայն մասին աղքի հա-
ճողաւ է ին իմ հայրենեաց ունեցած պարտա-որութեան
խառնըցի, և ին ուրեւու ըստ Բայց Թայք զը ինչ
ի-բասանչւ-ը ի-լանասաց ի-լարրա-որի ընելու ։ Եցի
պարտաստ է յօժարանութեամբ այն գանջանաց,
որ իմ պարտա-որութեան խառնըցի յասաց էիսծ են.
ուսպի վճեցիք իմ դարապարագութեան”.

Վյատկասիրական անձնութեալ խօսքը ծափա-
հարութեան պատճառ եղաւ ներկայ գտնուող
ունինդրաց մէջ, և ունանք ալ սաքերնին գետինը
կըզարնէին . բայց արքունի գունասպանները խելչն
հանդարտութիւնը վերստին հաստատեցին ժողո-
վոյն մէջ :

Նշանակութեան արժանի է նուև դատապար-
տութեան վճռոյն ոճը որնոր արժան կը համարիմը
դնել այս տեղ։ Պէտքուն առաջին դատաւոր
լրաբ, նմանապէս միւս դատաւորները իրենց սե-
գմանը հագնելըն ետքը, առաջին դատաւորը
մեծ հանդիսութեամք մը ըստու. ՎՀԱ ս-իւս Միքէ¹
Օպրիկն հիմա սկզբ ալար բանեն ու պահեն այս գլուխ ։

Ճառեն աշխարհքիս մէջ, երբոր չունին գաստիայ
րակութիւն մը, որ առաքինութեան յորդորէ
զիրենը։ Ալոյգ է որ կանանց գէշ դաստիարաց
կութիւնը աւելի շարիք կըսպատճառէ բանթէ է
րիկ մարդոց գէշ կըթութիւնը։ որովհետև երիկի
մարդոց անկարգութիւնները շատ անքամ ո՞ւ միշ-
այն իրենց մօրելնին ընդունած գէշ դաստիարաց
կութիւնը առաջ կու առաջանի ան ենթեալին

կութենեն առաջ կուզայ, այլեւ այն կիրքերէն պարոնը ուրիշ կանաչը կազդեն տղասց, անսնց տարիքնին ըի չմը յառաջանալէն ետքը :

Պատմութիները ի՞նչ չտարաներ չեն ներկայացներ մեզ, ի՞նչ կարծանում մեն օրինաց և բարուց ո՞քսափ արիւնահեղ պատուի բազմիներ, քանի՞ նորաձեռնեներ կրօնի գէմ, և ո՞քսափ բազարական յեզափոխութիւններ չենք կտրդար, որոնց պատճառը համեմ կանաց ապականեալ բարը եղած են ։ Համար ասմաք ամենը կապացուցանեն թէ խիստ հարկաւոր է արժանաւոր կիրափու աղեկ մը գասաւարակել աղջիկները : Հետեւ ի՞նք ուրիշն այս գասաւարակում թեան օգտակար կիրափերը վիճակէ :

Յարդիմ կ գտնելու :

— Քայլէ ու ան սպառ զի՞ւ երեւան ելտու | սննդոնի
մէջ + սակայն բարեբաղդաբար մինչև ցացօր յա-
ռաջադիմութիւն մը շրւնեցաւ : Հախմակուրկի մէջ
36 հարուած միայն պատահէցան այս ախտին ըս-
կիզեւն ՚ի վեր , սրանցմէ 30ը մեռան : Քոյլէ ու ան
Վնդպիս ուրիշքանիմը քաղաքաց մէջ ևս արդէն
գայցած է :

— Դայց լրագիրը յուսահատութիւն կը ցուցընէ
Խտալիսցի անկախութեանը վրայ . որուն դժուա
րութիւնները օր ըստ օրէ կաւելնան կըսէ . և այս
օրուան օրս գրեթէ անկարելի կը կարծէ որ աւստ
րիսկան զօրքը խողաղութեամբ և առանց պաշ
տերազմի ձգեն ելքն | ոմագաբտեան | Ենետիկէն :

ԳԱՎԱԴԱՎԱ. Փարբե, 6-18 Հակոբեմբերի : Լառավայրութեան անգամներէն երեք հսդի իրենց պաշտօնէն հրաժարեցան, որոնք են ներքին գործոց պաշտօնէն եայ մօսիւ Աէնար, հրապարակական շնորածոց պաշտօնէայ մօսիւ Բըբիւր, և հասարակաց դաշտարակութեան և կրօնից պաշտօնէայ մօսիւ Ա ըլսովէլ : Կոնց տեղը խորհրդարանին գահերէց և գործադիր իշխանութեան գլուխ զօրապետ Գամբէնիսադին հրամանաւը ներքին գործոց պաշտօնատարութիւնը մօսիւ Տիւֆորին յանձնուեցաւ, հրապարակական շնորածոց տեսչութիւնը մօսիւ Ա խիլիէնին, և հասարակաց դատախարակութեան ու կրօնից տեսչութիւնը մօսիւ Ջրէսլոնին : Կոնց երեքն ալ աղբային երեսփոխան են, և առաջին երկուքը՝ այսինքն Տիւֆորը և Ա խիլիէնը Ա ու ի Ֆիլիփի թագաւորին օրովին ալ պաշտօնատար (մինիստր) եղած էին : Եյս զիպուածը բիւ մը շփոթութեան առ իթ եղաւ աղբային ժողովոցն մէջ. օրոնցմէ մէկըտնին բացատրութիւններ խնդրեցին Գամբէնիսադ. զօրապետէն, քանզի վատահութիւններին նորընտիր պաշտօնէից վկայ, և կրստին թէ այս փոփոխութիւնը վիճակի յեղափոխութեանը (բէփոփեսիօն) գէմ անօրէնութիւն մըն է և այլին : Ակայն զօրապետ Գամբէնիսադը բնմը ելլու օրինաւոր և պատուական բացատրութիւններ առւառ. նմանապէս մօսիւ Տիւֆորին ատե-

նախօսութիւնը շատ աղքէ կ տպաւորութիւնը ըստ
ազգային ժողովային մէջ , որ իւր անդամոց խիստ
մեծագոյն մասին հաւանաւթեամբը սիրով ընդունեց
աղաջոննէից նոր փոփոխութիւնը և կատար
եալ վստահութիւն մը ցուցուց այժմեան կառաւ
փարութեան ընթացքին վրայ . քատ որում անոր
բրած 100 հազար ֆրանկի խնդիր գաղտնի ծա-
խուց համար , յօժապահութեամբ ընդունեց
ազգային ժողովը . քանիով 725 հոդի քուեարկու-

Ե ՀՅՈՒՆ ԱՐԴԵՑ

Ասոի ՚ի բարձունս անհուպ ,
Ի բարձունս բլաց վարմ ,
Եւ ՚ի մի հայեցուած նուրբ՝
Օքրիկը խաղաղէ դժիթմ :

Բարեկ, կենդանինք աղնիւ :
Որպէս վարելի գնիս ;
Եւ ընդ համառեռու քո անթիւ
Վեհանձնութեամբ տէր վարիս :

Կնտառք, անխօնք, գաշոք և սորք ,
Քե համայն պարծի բնութիւն .
Եւ մինչ պայքարին թ' ուր արք ,
Ուսակը ո՞ւ պամանին .

Եմիամի բազն ընդ գետին ,
Եւ ընդ ահեղ ծլնօսիւթ
Օացալթ թաթո կծկէ կրկին .

Յահագնատես ձետ յուղէ ,
Յիսոյենին ՚ի ցոյց . երբ ,
Նշտ մատղիլ յանտառու երե

Ներքին 570լ կառավարութեան կողմնէր և 155լ միայն անոր գետեին :

Արք սահմանագրութեան յօդ ուտածները կարգաւու կը բննուին ազգային երեսփառանաց ժողովայն մէջ. և այս կարևոր աշխատութիւնը որ ըստ օրե՛ կը յարաջանագիմէ : Հասարակապետութեան նախագահին ընտրութեան կերպը սահմանագրութեան 43եւրորդ յօդուածովը որոշու եցաւ . ուստի նախագահը բայլը դապղիւացի ժողովրդեան մէծագոյն մասին հաճու թեամբը պիտի ընտրուի (և ոչ ազգային ժողովիցն միջացաւ) և պէտք է որ այս մէծագոյն մասն ըստածնիս գոնէ Զ միլիոն քուէ է բաղկացեալ ըլլայ : Ի՞այց եթէ ոչ ոք կրցաւ ստանալ երկու միլիոն քուէ . յայնժամ՝ ազգային երեսփառանաց ժողովը ինքը պիտի ընտրէ հասարակապետութեան նախագահը հինգ հոգիին մէջն որ նախագահական իշխանութեան հետամնութ (գանտիտա) ըլլալով՝ ամէնէն շատ քուէ ստացած են : Կախագահին տաքեկան հարցը թը 600 հազար ֆրանք պիտի ըլլայ , և բնակութիւնն ալ հասարակապետութիւնը պիտի հոգայ :

Փարթզ մայրաբանաբին պաշարման վիճակը վերցնելու խնդրոյն համար մասնաւոր ժաղավար հաստատուեցաւ, որպէս ողին հարկաւոր եղած ամէնքն ըննութիւնները ընէ միտքանութեամբ կառավարութեանն անդամոցը, և յետ այնորդիկ եթէ արժան կը համարէ ազգային ժաղավար, պիտի վերցընէ մայրաբանաբիս պաշարման վիճակը:

Նկամուից տեսուչ մօսլւ Պուտջ՝ տէրութեան
Ելեմուից այժմեան վիճակին վրայօք բիչ մը տէզե-
կութիւններ տուաւ աղգային ժաղովցն մէջ ։ Կե-
րևի թէ հիմակուհիմա տէրութե գանձատունը
428 միլիսն ֆրանք պատրաստ դրամ կոյ։ բայց
փետրիարի ամսն սկսեալ, այսինքն վերջի յեզա-
քախութենն ՚ի վեր՝ աէրութե օրական ծախքը
մէկ միլիսն աւելի է իւր օրական եկամուտէն ՚ի
վերայ այսր ամենայնի ձեռքերնիս ունեցած 428
միլիսն պատրաստ դրամալ, ըստու 428 օրուան
կառավլը տութե կանոնաւոր ծախքը աղքահովուած
է, ենթագրելով թէ միշտ օրը մէկ միլիսն ֆրանք
պիտի պակսի, անկէց ետքը ՚ի հարկէ ճար մը կը-
դատնու ի ըստու ։ Վտուգիւ ելեմուից այս վիճակը
հիմակուան ժամանակիս պարագայից նայելով՝ ա-
մեննեին վախնալու բան մը չունի ։ ուստի մօսիւ-
լուտջին այս ծանօթութիւնները բարի աղգե-
ցութիւն մը ըբին աղգային երեսփոխանաց ժողո-
վցն վրայ ։

ԻՏԱԼԻԱ: Վ իշնացի վերջի ծանր դէպքերը,
ինչպէս որ կըսպառէր, մեծ զբացումն պատճու-
ակեց բարր Նորագոյի, և մասնաւորապէս Իտա-
լիայի մէջ, Այս նիւթոյս վրայօք այսպէս կըխօսի
Խոստաւէ Տէղո լրագիրը :

“Վ իշնացի դէպքերը կակսին ներգործութիւն
ոնեւ Լիտալիայի բնակչաց վրայ : Հականմբ երի Են
պատամերութեան լուրը՝ նոյն ամսացն 10ին իրե-

Յառնէ սոսկալին, յառնէ,

Վաշքտուէ , զսուտ իւր հայի .
Օտչն ընդ տարերս յածէ
Դիմագրաւ գուլ սասիսի .

Ընդ թափիւք շորժը զերելիր ,
Գաղանք քառմանին ՚ի ձայն .
ՀՀ ՚ի մի մասն զառմանակիր .

Օ սմէնայի հնազանդ տանէ .
Օ սիրելին բանքրութանը
Խամացանակնել մասնակէ .

Պարձետալ գնի՝ վայր ամաք,
Օկորին իւր նորակարգն
Առ իւր սիրով փայթ առծէ :

Ա. Ա. Տէ

Calligraphic Examples

સુરતની પ્રાચીન લિપિની રૂપોની વિશે આજે જે બદલાણ હોય તે અને

կուան գեմ հասնել լու ՚ի Միլան՝ սատրիկ աղջեց ցու թիւն պատճառեց ։ սակայն ժողովուրդը տևենեն ին ապատամբութեան փորձ մը չըտաւ . և այժմ կըդիտէ և կըսպասէ : Բայց յիշեալ ամ այն ԱԻն աղմուկի մը պատահեցաւ հունգարացի զրաց գունդերուն մէջ . և ըիչ մնաց որ զէնքով կրիւ մը պիտի ընկին խուռատներուն հետ քաշաքին մէջ տեղի լը : Հունգարացիները ՚ի ձայն բարձր կաղաղակէին և կու զէին որ . իրենց հայրենիքը դաւնան զանիկայ պաշտպանելու հսնաք . խիկ մարածախտ Ուատեցքին սպառնացաւ սատրիկ պատժել զանոնք : Ելյու լուրերը Դուրինի լադիրներին իմացանք : Զարմանալին այն է որ , խառնացներն աւ կու զէին մեկնիլ և իրենց եղարցը հետ միաւորիլ Վիեննայի պարտիաներուն մօտ :

Դուրիմի, Շէնովայի, Խիլունցի և Ֆիորէնց
ցայի մէջ այս լուրերը սաստիկ տպաւորութիւն
մը ըրբն ։ Ամէն կողմէն պատերազմ կուղենք կը-
պօռացին, մանաւանդ Դուրինի և Շէնովայի մէջ ։
ասկայն այս շարժումը առ այդմ անպատեհ կերեի .
ու ևս առաւել խոհեմութիւն և բարւոք քաղաքա-
կանութիւն ՚ի գործ դրսւած կըլլան, եթէ սպա-
սեն որպէսզի ծաւալի սասկալի շինթութիւնը, որ
Վատրիոյ միավետութեան ամէն նահանգները
մէկմէ կու վկայ կրգահավիմէ : Վիմբայ այսր ամե-
նայնի Բնիմնադէի և Շէնովայի մէջ եղած յառա-
ջադէմ կուսակցութեան հանապազօրեայ գըրգ-
ուութեանցը նայելով, Կարուսա Վալերիթ թագա-
ւառ կունիկ է ու գործ է ու բարձր է ու առ է

Հոգը կարելի է որ ժամ առ ժամ ստվագուի նորէն
սուրը ձեռք առնաւ, եթէ բազաքական պատե-
րազը երկարելու ըլլայ Աւատրից մէջ”։
Ըստնիացի երեւելի զօրապետ Քրծանովոքին,
որնոր Կարուս Ալզերթ թագաւորը իւր քովիք հը-
րաւախրելավ՝ Վարսենիայի զօրաց ընդհանուր հրա-
մանատար կարգեց, ամսոց 5ին ըստ լատինացւոց
մեկնեցաւ Դուքինէն տեսչութիւն ընելու համար
Սմակարտիայի սահմանադլայն, նմանապէս այն
տեղ ոտնուած Դիեմոնդեցից զօրացը։ Օ օրապետ
Քրծանովոքին ու զեկից եղաւ գնդապետ Զամայ-
շին, որ Զարդորվաքի իշխանին եղագորդին է ու
Ապատենիայի տէրութեան ծառայութեանը մէջ
հուած է։

Պուրինէն հոկտեմբերի 1-13 ամսաթուով կը գրեն թէ, պաշտօնէից խորհրդաբանը բարեպատշէ առիթ մը դատելով Վաստից շփոթութեան վիճակը, դրած է յատկապէս Վնդղեց և Գաղցիոյ կառավարութեանցը որպէս ողի հոգ տանին օր առաջ մեջանեան Խառնակ առաջ Բեն-

յուտաշ վրացացութիւն համբայի աղաստ թեւած
ննդ իրը . և եթէ պատուաւոր կերպիւ մը հաշ-
տութիւն չուզեր ընել Աւստրիան , յայնմամ
յարտենիայի տէրութիւնը պիտի պարտաւորի
մերսահին պատեսագիւ բաւել :

“Իտուալական գաշնաւորութեան ժողովյին առաջին նիստը Դուռիմի մէջ եղաւ այս օրեւա , կըսէ յիշեալ մայրաքաղաքին մէկ լուսպէսը , իներկայութեան բազմաթիւ հանդիսականաց : Ա ինչենցո վիսպերթի հռչակաւոր ուրբան բացաւ զիոզովը պատուական ատենապահութեամբ մը հաստատելութէ ամէնէն առաջ միութիւն և համաձայնութիւն հարկաւոր է . և այս ատենախօսութիւնը ասիսհարութեամբ ընդունուեցաւ : Ճաղավոյն խիստ մեծագոյն մասին հաճառ թեամբը նախագահ սնուանեցան հետեւետլ երեք հռչակաւոր հայենասէլները , պայմանըն Վարդէտ Առոմէօ , Ա ինենցո Շիսպերթի , և Դերենցի Ա ամիսնի . աղլեախագահի փոխանորդ կարգեցան Բալերմանցի Դենիզը , և Ա ուկիսանուՊօնտըարթը : Ա ամիսնին սկսաւ տաքը յանպատճաստից ատենաբանել , և վերջացուց իւր ջերմեռանդ և համառօտ յորդորը այս սօսքերով : Ա յսուհետք կըպարագառին որինչ մէր անկալու իշտը մէր վնաշին բաւլուին վայ բնել : Պարտեզ զն . այս իշտի ըլլայ մէր չաղախականութիւնը . պատերազմ , այս մէր մասի դժու-թեան միջոց : Պատերազմ պատերազմ , այս անզմ բառերը ամէն շրթունքները կարտասանէին որահան արձագանքները կըկրկնէին յանհունն ։ Վամիսնիմն ուժեղի ազգու ձայնը տնանի շարուեց ունկնդիրներուն սիրով՝ որ անկարելի է խօսուով նկարագրել”:

Ավելի առաջ գործերը առայժմ ՚ի կախ կը մնան։
առկայն հաշտութեան կարգ ագրութե մը վրայօք
նուդղոյ և Վաղլիս փոխանորդները կախատին
իշտ վերմին ճգտուիք ։ Այսուհե թէ Ավելի առաջ փոխ
որբացական տէրութիւն մը պիտի ըլլայ և Ա-

